

OPENINGSREDE CUS SEMINAR:

Het belang van moderne wetgeving voor verbetering van het Doing Business- en Investeringsklimaat in Suriname wordt ten zeerste onderschreven door de Centrale Bank van Suriname. Goede moderne wetgeving biedt zekerheid aan nationale en internationale investeerders en draagt zodoende bij aan het verbeteren van het investeringsklimaat van ons land.

De absolute voorwaarde voor groei zijn investeringen. Zonder investeringen komt de economie tot een absoluut stilstand. In Suriname hebben we altijd aangegeven dat we open zijn voor business en we heten investeerders van harte welkom. Wat we jammer genoeg nooit hebben kunnen aanbieden is een investerings vriendelijk legaal en regelgevings klimaat. Onze wetgeving is verouderd en creëert meer obstakels voor investeerders, zowel binnen als buitenlandse investeerders, vaak voor redenen die misschien gerechtvaardigd waren tientallen jaren terug maar vandaag de dag niet meer relevant zijn (deviezen ordening van 1947 en de comptabiliteits wet van de 50er jaren e.g.) of gewoon omdat wetgeving, regelgeving, en uitvoerende organen gecreëerd werden in of opereerden op een geheel inefficiënte manier. Inefficiëntie in wetgeving leidt natuurlijk ook tot bescherming van enge belangen van kleine groepen.

Het moet dus vandaag gezegd worden: we verwelkomen investeerders met woorden maar we hebben gefaald als natie om een transparant en investeerders vriendelijk juridisch kader daarvoor te creëren. De Wereld Bank doing-business index is zeer kritisch in haar beoordeling naar Suriname toe. We zijn nummer 161 van de 189 landen. We zijn ook de 4de slechtste performer van het continent. We mogen deze data bestrijden maar het geeft aan dat veel te doen valt.

We zijn allemaal trots om te weten dat we in de top inkomens landen zitten (gekwalficeerd als upper middle income) maar het feit dat we de vierde slechtste performer zijn van ons wereld deel om zaken mee te doen zegt wel wat.

De oplossing voor het probleem is duidelijk maar heel moeilijk te implementeren: het juridisch en regelgeving raamwerk moet gebracht worden naar de 21ste eeuw. Vereenvoudigt, en gereduceerd naar het meest essentiële van bescherming van de rechten van de staat en van het individu en hele duidelijke regels voor het beschermen van de investeerder en van de concurrentie.

Dit is niet een "Surinaams probleem" of "ons ding" we kunnen het niet in isolatie zien. We worden vergeleken met andere landen: ons doel moet zijn de internationale investeerder naar Suriname te halen, maar vergeet U het ook niet: we willen ook dat de Surinaamse investeerder in Suriname blijft. We moeten internationaal competitieve zijn in het juridisch, toezichthoudend, en institutioneel raamwerk in de wereld van investeringen en business beslissingen.

We moeten concurreren met andere landen en we lopen ver achter: het voordeel van achter zijn is natuurlijk dat je de weg vooruit met alle hobbels kan zien. We willen gaan waar andere landen reeds zijn en we hoeven het wiel niet weer uit te vinden. We kunnen gaan naar internationale best practices en zie hier implementeren en vele landen zijn zelfs bereid ons op die weg te helpen. We hoeven echt niet vanuit het nulpunt te beginnen. We kunnen kijken naar de beste succes gevallen en hoe we die kunnen adapteren naar onze Surinaamse omstandigheid.

Het gaat niet slechts om het professionalisme waarmee wetten en regelgevingen worden geschreven. Investerings horizon is de mogelijkheid die de investeerder heeft om zaken vooruit te zien en die in zijn investerings beslissingen mee te nemen. De graad van zekerheid over het juridisch kader waarin de investeerder zich zal bevinden is kritisch voor het bepalen van de horizon van de investeerder. Als entrepreneurs geen idee hebben over het juridisch en regelgevings kader zal dat worden medegenomen in haar investerings beslissing. Onzekerheid over de toekomst zal de investerings horizon verkleinen en dat betekent dat vele investeerders tegen investeren in Suriname zullen zijn. Als we overgaan tot veranderen van het juridisch en regelgevings kader zal het ook professioneel en transparant worden gedaan. Duidelijkheid gevend aan de doelstellingen, het proces zelf, en de tijdslijn daaraan gebonden.

Staat u mij toe, ter illustratie van het belang van gedegen wetgeving, te putten uit de recente ervaringen van de Centrale Bank op dit stuk. Het gebrek aan moderne financieel- economische wetgeving heeft zich namelijk geruime tijd in Suriname doen gevoelen. Er was sprake van een verouderde Bankwet, verouderd Decreet Toezicht op het Bank- en Kredietwezen, terwijl er diverse noodzakelijke wetgeving betreffende het toezicht op onder andere wisselkantoren en geldovermakingskantoren ontbrak. Hierdoor voldeed de Surinaamse financiële wetgeving niet langer aan internationale normen en standaarden en kon de bescherming van de belangen van cliënten van financiële instellingen niet op adequate wijze geschieden. Aangezien het gebrek aan goede wetgeving zich vooral voor de financiële sector steeds meer deed gevoelen, werd nationaal reeds in 1997 gestart met het project Herziening Financieel-economische wetgeving, welk project echter niet goed op gang kwam.

De Centrale Bank is, bewust van het groot belang van dit project, zich uiteindelijk zelf gaan toeleggen op het voorbereiden van de noodzakelijke wetgeving voor de financiële sector. Dit resulteerde uiteindelijk in 2005 in een nieuwe wet Pensioenfondsen en Voorzieningsfondsen en een belangrijke aanpassing van de Bankwet in datzelfde jaar.

Na mijn aantreden op de Bank in 2010 is dit project met hernieuwde inspanning ter hand genomen. Dit heeft ertoe geleid dat de aangepaste Bankwet van 2005 al in december 2010 werd afgekondigd in het staatsblad, in november 2011 een nieuwe wet Toezicht Bank- en Kredietwezen en in oktober 2012 de wet Toezicht Geldtransactiekantoren door De Nationale Assemblee werden goedgekeurd. Voornoemde wetten beogen, naast het waarborgen van de integriteit van ons financieel stelsel, ook bescherming te bieden aan het publiek dat haar gelden aan hetzij kredietinstellingen dan wel geldtransactiekantoren toevertrouwt. Deze wetten bieden de Bank tevens de mogelijkheid om op adequate wijze toezicht uit te oefenen op de onder haar toezicht staande instellingen, hetgeen moet resulteren in een groeiend vertrouwen van het publiek, waaronder dus ook investeerders, in de stabiliteit van de financiële sector van ons land.

Er ligt echter nog meer op stapel:

Wetten in voorbereiding.

- **de Concept Wet Toezicht op Verzekeringsbedrijven.**

De concept Wet Toezicht op Verzekeringsbedrijven beoogt een regeling in het leven te roepen voor het toezicht op ondernemingen die het verzekeringsbedrijf uitoefenen in Suriname. Het uitgangspunt daarbij is de bescherming van de belangen van de verzekerden en derden gerechtigden op verzekeringsuitkeringen evenals het bevorderen van het vertrouwen van het publiek in de verzekeringssector. In deze concept Wet is wederom de Bank belast met het toezicht op het verzekeringsbedrijf, een taak die reeds met de wijziging van het Decreet Toezicht Kredietwezen in 1986 was opgedragen aan de Bank.

De concept Wet is inmiddels aangeboden aan de Minister van Financiën ter verdere doorgeleiding naar de Raad van Ministers.

- **de Concept Wet Kapitaalmarkt**

In het kader van het opzetten van een kapitaalmarkt in Suriname is de aanzet gegeven tot een concept Wet Toezicht Kapitaalmarkt. Met deze wet zullen de Effectenbedrijven en Effectenbeurzen onder toezicht van de Bank komen te staan. Deze wet beoogt een adequate functionering van de Effectenbeurs en bescherming van de beleggers die aan de beurs deelnemen. Voorts zijn in deze wet 2 zeer belangrijke handelsgedragingen/handelspraktijken binnen de kapitaalmarkt strafbaar gesteld te weten: marktmanipulatie en het handelen met voorwetenschap. De wet bevat bepalingen die gericht zijn op het beschermen van de Surinaamse kapitaalmarkt tegen deze vormen van marktmisbruik. Deze concept Wet is op weg naar de Staatsraad voor het uitbrengen van advies en zal op korte termijn voor goedkeuring aan het Parlement worden aangeboden.

- **de Concept Deviezenwet**

Deze concept Wet dient ter vervanging van de Deviezenregeling 1947 die met name door de liberaliseringsmaatregelen in steeds mindere mate een werkelijk beleefd deviezenregiem vormt. Thans wordt gewerkt aan een nieuw wettelijk kader inzake de financiële betrekkingen met het buitenland dat voldoet aan de veranderde financieel-economische verhoudingen in het land en waarmee ordening van de activiteiten van de actoren in de valutamarkt kan worden bewerkstelligd. Tevens zal dit een weerspiegeling zijn van internationaal aanvaarde normen en waarden welke in het internationaal circuit gelden. Het concept is ondertussen becommentarieerd door een aantal stakeholders en internationale deskundigen. (Opname van deze deviezenwet in de Omnibuswetgeving waar de CUS thans aanwerkt wordt overwogen.)

- **de concept Wet Kredietregistratiebureau**

In samenwerking met de Surinaamse Bankiersvereniging wordt er thans gewerkt aan een conceptwet om te komen tot het opzetten van een kredietregistratiebureau in Suriname. Door het verplichten van systematische registratie van kredietovereenkomsten en de eventuele wanbetalingen daarvan wordt objectieve informatie aan de kredietgever verzekerd waardoor de risico's voor deze groep worden beperkt. Tevens is het de bedoeling dat door oprichting van zo een kredietregistratiebureau particulieren worden beschermd tegen het aangaan van een overmatige schuldenlast. Op dit moment wordt gewerkt aan concept wetgeving waarin de taken en bevoegdheden van een kredietregistratiebureau geregeld zijn alsmede de taak van de Bank als toezichthouder zijn neergelegd. Deze conceptwet is in een afrondende fase.

- **de concept Wet Spaar- en Stabilisatiefonds Suriname**

De Surinaamse economie is de afgelopen decennia in belangrijke mate afhankelijk geweest van de vreemde valuta inkomsten die de Staat verkreeg uit de mijnbouwsector. Met de aanneming van deze wet, wordt beoogd de Staat in de gelegenheid te stellen om de meeropbrengsten uit de natuurlijke hulpbronnen te reserveren en uit de sfeer van lopende uitgaven te halen.

Daarmee dient deze wet de volgende belangen:

- Stabilisatie van de overheidsinkomsten waarbij de effecten van de macro-economische volatiliteit veroorzaakt door fluctuaties in internationale grondstofprijzen wordt opgeheven.
- Diversificatie van de inkomstenbronnen, door de grondstoffen deels te transformeren in beleggingsvermogen. Hierdoor wordt de afhankelijkheid van de Surinaamse economie van de inkomsten uit de mijnbouwsector verminderd.
- Besparing te bewerkstelligen door het gebruik van overheidsmiddelen te verbeteren en daardoor uitgaven en investeringsgroei tot beheersbare omvang te beperken.
- Het creëren van vermogen voor toekomstige generaties door besparingen uit de mijnbouwinkomsten van de Staat. Daardoor zal niet alleen de huidige generaties maar ook toekomstige generaties kunnen profiteren van de opbrengsten uit niet-duurzame grondstoffen.

Dit wetsontwerp is momenteel al in behandeling bij DNA.

- **de Concept Wet Corporación Andina de Fomento (CAF)**

De Bank heeft tezamen met vertegenwoordigers van de Ministeries van Financiën en Buitenlandse Zaken gewerkt aan een concept Wet houdende goedkeuring van twee overeenkomsten tussen de Republiek Suriname en de Corporación Andina de Fomento (CAF) inzake toetreding tot het aandelenkapitaal van de CAF (concept Wet CAF). CAF wordt ook wel aangeduid als de Ontwikkelingsbank van Latijns-Amerika en is een multilateraal financieel instituut dat in 1968 werd opgericht en haar operaties in 1970 startte in haar hoofdkwartier in Caracas, Venezuela. CAF mobiliseert kapitaal van de internationale kapitaalmarkt en kanaliseert deze middelen naar haaraandeelhouders die daartoe een verzoek indienen.

Door middel van de aankoop van aandelen bij de CAF, opent Suriname de mogelijkheid om diversificatie van haar internationale financiering te bewerkstelligen en wordt voorkomen dat ons land afhankelijk blijft van slechts een beperkt aantal multilaterale financieringspartners. Voorts past de aansluiting van Suriname bij de CAF volledig binnen de concretisering van de regionale integratiegedachte van de Regering. Het aandeelhouderschap van de CAF betekent voor Suriname toegang tot kapitaal, hoogwaardige financiële diensten en technische assistentie ter ondersteuning van de ontwikkelingsdoelen van de Regering.

De concept Wet CAF moet nog aan de RvM worden aangeboden.

- **de Concept Wet Belasting over de Toegevoegde Waarde (BTW)**

De Bank participeert in de Steering Committee BTW die is belast met alle voorbereidingswerkzaamheden voor de invoering van de Belasting over de Toegevoegde Waarde (BTW) in Suriname. Daartoe is een concept Wet BTW voorbereid. In de Regeringsverklaring 2010-2015 heeft de Regering aangekondigd dat het bestaande systeem van de omzetbelasting vervangen zal worden door een meer efficiënt systeem van BTW waarbij tegelijkertijd de belastingdruk verschoven zal worden van directe belastingen naar indirecte belastingen alsmede de tarieven van de inkomstenbelasting worden verlaagd. Als uitgangspunt geldt hierbij het vergroten van de koopkracht van de werkende klasse en het stimuleren van de factor arbeid. Verder zal door de invoering van het BTW systeem een zodanige belastingmix, dat is het relatief aandeel tussen directe- en indirecte belastingen, worden gerealiseerd dat de economische bedrijvigheid in ons land zal worden gestimuleerd. Binnen het in te voeren BTW systeem zullen belastingplichtige ondernemers de mogelijkheid krijgen alle BTW die ze ten behoeve van hun onderneming hebben betaald te verrekenen door middel van het recht op aftrek van voorbelasting. Door het systeem van de BTW, waarbij alleen belasting wordt berekend over de toegevoegde waarde zal er geen cumulatie van belastingheffing meer optreden.

De invoering van de BTW zal de investeringen bevorderen, omdat de BTW op kapitaalgoederen verrekenbaar zal zijn. Dit heffingssysteem kan dus een belangrijke rol spelen bij het scheppen van een economisch klimaat dat Suriname aantrekkelijker zal maken voor investeerders.

De concept Wet BTW moet nog aan de RvM worden aangeboden.

- **Het belang van wet- en regelgeving ter voorkoming en bestrijding van Money Laundering en de financiering van Terrorisme.**

Suriname heeft de afgelopen jaren ook significante verbeteringen ten aanzien van de wet- en regelgeving ter voorkoming en bestrijding van Money Laundering en de financiering van het Terrorisme doorgevoerd. Deze wetgeving draagt zorg voor het beschermen van het financieel stelsel tegen misbruik door money launderers en financiers van terrorisme. In dit verband staat de handhaving van de integriteit van het financieel stelsel centraal.

Ons land beschikt sinds 2002 over Anti- Money laundering wetgeving die, ter aanpassing aan internationale ontwikkelingen op dit gebied, zowel in 2011 als in 2012 aanzienlijk is aangescherpt. Zo werd in 2011 de Wet Strafbbaarstelling Terrorisme en financiering daarvan door DNA aangenomen en werden in 2012 de Wet Melding Ongebruikelijke Transacties en de Wet Identificatie Plicht Dienstverleners aanzienlijk gewijzigd.

Ter ondersteuning van een richtige naleving van de wetgeving inzake Anti-Money Laundering en financiering van terrorisme (AML/CFT) heeft de Centrale Bank, als toezichthouder, in april 2012 nieuwe richtlijnen bestemd voor de onder haar toezicht staande instellingen uitgegeven.

Recent heeft de Caribbean Financial Action Task Force in een Public Statement enkele lidlanden in de regio genoemd als landen die onvoldoende vooruitgang boeken bij de bestrijding van Money Laundering en Financiering van het Terrorisme. Dit levert grote reputatieschade op en heeft zeer nadelige gevolgen voor het zaken doen met deze landen. Suriname, die sinds 1998 ook lid is van de CFATF, zal hieruit lering trekken en alles in het werk stellen ten einde te voorkomen dat een dergelijke public statement ons overkomt. Handhaving van de integriteit van ons financieel stelsel is namelijk ook van eminent belang voor het doing business- en investeringsklimaat in Suriname.

We praten over wetgeving maar we moeten niet vergeten dat capaciteit opbouw cruciaal is. We kunnen niet praten over nieuwe wetten implementeren en niet de capaciteit hebben die zorgen dat die wetten worden geïmplementeerd en nageleefd. Op de Bank zijn we daar druk mee bezig. Maar we limiteren ons niet bij de Capaciteits

opbouw. Financiële educatie en verder ook nog de nodige voorlichting naar de gemeenschap is de strategie van de Centrale Bank.